

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "
Pri večkratnem tiskanju se
ena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
administracija) in ekspedicijska na
velikem trgu št. 9, v II. nad-
stropji.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti rejen an velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu št. 9, v II. nadstropji.

Izloži po trikrat na teden, sicer v torek, četrtek in soboto.

Narodni centralni volilni odbor v Ljubljani

priporoča za dopolnilne mestne volitve sledeče kandidate, ki so

Za I. razred, v četrtek 19. aprila:

Gospod **Franc Kolman**, trgovec.

Gospod **Miha Pakič**, trgovec.

" **Ivan Murnik**, tajnik obrtn. in kupčijske zbornice.

" **Franc Ravnihar**, deželni blagajnik.

Naj si dan vsaki narodnjak in volilec radeče podčrta, da ga ne pozabi; dela in potovanja pa za kako uro opusti. Tako bode lahko eno storjeno in drugo ne opuščeno — saj je le enkrat v letu!

Šolska obravnava.

Z Dunaja 15. aprila.

Razprava nove šolske postave se je včeraj pričela; zbornica je bila polna, galerije pa ne preveč natlačene, ker so bili pri odajanju kart zarad zažuganega napada nekoliko strogeji in previdnejši, ter niso vse plaže spustili na galerije. Po mostovžih in pri stopnicah pa so ponosno na straži stali policaji, ki jih je bila policija poslala v zbornico, da bi se poslancem kaj žalega ne zgodilo. Levičarji so hotli to obravnavo pričeti kar najbolj mogoče slovesno, ter so v začetku seje izročili 313 različnih peticij, ki pa vse zahtevajo, da naj zbornica zavrže novo šolsko postavo.

Ko je bila poprečna češko-moravska železnica skoraj soglasno sprejeta v tretjem branji in predlog o stavbenih obrtnijah izročen obrtniškemu odseku, ter prebrano pismo, s katerim baron Gudenus naznanja, da se odpoje poslanstvu, prične poročevalec Lienbacher obravnavo o šolski postavi. Govoril je pa prav malo, ker si je pridržal na koncu razprave govoriti obširneje. Pač pa je poročevalec manjšine, profesor Beer že včeraj govoril dolgo in — strastno. Hudo je prijemal g. naučnega ministra, češ, da odgovornost za šolsko postavo zvrča na gospodsko zbornico, gospodska zbornica pa jo zvrča na vlado, da se mu Poljaki na tihem posmehujejo, da je iznašel novo pravo, namreč pravo občin itd. Trdil je, da ni bilo prav nič treba postave preminjati, ker bi se bilo vse lahko doseglo po drugem lahkem potu. Že po sedanjih postavi bi se lahko dovolila polajšanja pri obiskovanju šol, in tudi to bi se brez premembe postave lahko doseglo, da bi bil učitelj z učenci ene vere, ako bi se občinam dovolilo učitelje izbirati. Ko bi bila vlada že prej na to mislila, bi sedaj ne bilo treba postave spreminjati. Dalje hvali Beer cesarico Marijo Terezijo, ki je prav za prav začetnica ljuskega šolstva. Toda ko bi bila Marija Terezija take ministre imela, pravi Beer, kakršni so sedanj, bi se bila morala odpovedati tej slavi. Konečno Beer očita Čehom in Galičanom, da za postavo sami ne marajo, da Poljaki svojo deželo izjemajo, da bi pa morali pred očmi imeti pregovor: kar nočeš, da se tebi zgodi, tudi drugim nikar ne stori. Prepričan je,

da so te premembe le začetek drugih važnejših, da nasprotniki s temi pridobitvami ne bodo zadovoljni (Greuter zakliče: Gotovo ne!) in to Beera skrbi. On in njegova stranka toraj ne sme rok križem držati in jih ne bode, k mnogim drugim bojem pa se v Avstriji sedaj pridruži še boj za šolo!

Levičarji so Beera večkrat glasno ploskali, zlasti je stari Herbst kakor besen poskakoval in vnovič ploskati začel. Tudi poslušalci na galerijah so ploskali in Smolka je moral dvakrat zažugati, da bode poslušalce zapodil iz zbornice, ako nedado miru. Ko je Beer končal, stiskali so mu tovariši njegovi roke, hromotni Carneri pa ga je prevelike radosti kar objel. Le škoda, da ni bilo nobenega slikarja v zbornici, da bi bil za vse večne čase naslikal ta krasni prizor!

G. predsednik Smolka za tem naznani, da se je pri splošnji obravnavi zoper postavo oglasilo 39 govornikov, med njimi tudi mladočeh Tilšer, za postavo pa 14, med njimi tudi Schönerer, ki hoče nasvetovati, da jud sploh ne more postati voditelj kake šole. Iz tega sklepajo, da bosta Schönerer in njegov tovariš Fürnkranz po glavni razpravi glasovala za pričetek posebne obravnave. To bode jako dobro došlo, ker je levica napela vse žile, da bi podrli šolsko postavo, in je moral celo od mrtuda zadeti baron Taufferer priti na Dunaj, da glasuje z levičarji, ki so bili silno veseli, ko so ga med včerajšnjo sejo zagledali na mostovžu.

Izmed vpisanih govornikov dobil je prvi besedo levičarski poslanec Hallwich. Povdarjal je, da so učitelji zmagali pri Sadovi, omenjal je duhovnov in škofov iz Jožefinskih časov, ki so marljivo skrbeli za šole, ter bral oddelek neke pridige škofa Kindermana, čigar dela je v branje priporočal gg. Klunu, Greuterju in Karlonu. Samo po sebi seume, da se je tudi husitovskih bojev spominjal in trdil, da se bo vsled novih postav v šoli pričela verska borba.

Za njim je prvi za postavo govoril grof Rihard Clam-Martinic. Mirno in brez vse strasti ter čisto stvarno je dokazoval, da postava ni vredna tolikega hrupa, kolikor ga je napravila. Ona pač zboljšuje nekatere pomanjkljivosti, pa to zboljšanje je jako pičlo in njemu ne zadostuje. Nasprotna stranka trdi, da te šolske postave so najboljše, on

pa omenja, da je bilo že precej od začetka zoper nje veliko pomislikov, pomislikov zaradi njih centralistične osnove, in pomislikov zoper njihove določbe. Govornik dalje pravi, da bi morala državna šolska postava samo glavna načela določevati, posamezne določbe pa da so reč deželnih zborov ter dokazuje z izgledom Švicarske postave, da tudi tam posamezni kantoni svoje šolstvo vravnajo sami. Prav toplo se poteguje za pravico staršev, ki morajo zahtevati, da se otroci v ljudskih šolah ne podučujejo v njim nasprotnem duhu, da mora šolska postava dati poroštvo, da poduk v raznoterih predmetih ne nasprotuje verskim resnicam, da toraj učitelj ne sme in ne more biti drugačne vere, kakor otroci. Konečno je povdarjal, da neče darila, ki ga levičarji ponujajo, rekši, da naj se vstreže željam, toda na podlagi sedanje postave, in da hoče desnica z glasovanjem o šolski postavi pokazati svojo skupnost in trdno zvezo. Mirne in temeljite besede bile so z živahno pohvalo sprejete na desnici.

Radovedno je čakalo vse, kaj poreče mladočeski poslanec Tilšer; pa razprave njegove so bile zmedene, ter so pričale o hudem notranjem boju, ki g. Tilšerja razjeda. Najprej je obžaloval, da se morajo poslanci podvreči disciplini svojih klubov in da ne morejo glasovati samovoljno. Potem je pa skušal dokazati, da nova šolska postava ne pospešuje ne kulturelnega ne narodnega, ne državnopravnega napredka. Kot avstrijski rodoljub, ki mora skrbeti za splošnje državne koristi, kot češki rodoljub, ki hoče varovati koristi svojega naroda, in kot človek, ki ljubi napredek, toraj ne more glasovati za šolsko postavo. Levičarji so mu pohvalno ploskali. Ker Tilšer ni rekel, da bode glasoval zoper postavo, ampak le, da za njo ne more glasovati, zato se še ne ve, kaj bode storil, ali bode ostal v zbornici in z nasprotniki glasoval, ali pa se glasovanju odtegnil.

Zadnji je včeraj za šolsko postavo govoril dr. Rieger. Omenjal je agitacije zoper šolsko postavo po časnikih, ki je med ljudstvom zbudila tako razburjenost, da poslanec celo dohajajo žugalna pisma. Levičarji so se tem besedam posmehovali, češ, da kaj tacega le dr. Rieger verjame, a Rieger takoj zavrne, da je on sam v petek dobil tako

pismo. Ko je omenivši ogromnega števila nasprotnikov dr. Rieger rekel, da bo veliko govoričenja in se bode slišalo veliko fraz ali praznih besed, da gre pa on v dvorno gledišče, ako hoče slišati takih reči, razdražil je levčarje tako zelo, da so se kar iz zbornice pobrali. Govornik omenja potem, kako se je rodila šolska postava, ki je ne bi bilo treba, ko bi se bila deželni zborom prepustila pravica določevati, koliko časa naj bi otroci v šolo hodili. Nemške dežele zahtevale so samo to polajšanje, pa ministerstvo je sprejelo v to postavo še veliko drugih določb, kakor da bi bilo hotlo nalašč zbuditi prav veliko nasprotovanja proti tej postavi. Rieger opravičuje zatem, zakaj on in njegovi tovariši glasujejo za to postavo. Ko so Čehi prišli v zbor, razodeli so svoje želje v posebnem pismu in se nadejali, da jih bodo zastopniki drugih dežel podpirali v njihovih pravičnih zahtevah. To se je zgodilo, zato si pa tudi on in njegovi tovariši štejejo v dolžnost vstreti željam in potrebam svojih zaveznikov. Državni zbor ima sicer določevati samo načela ljudskega pođuka, za vse drugo imajo skrbeti deželni zbori, ta postava pa določuje več ter celo omenja, da se sme v šoli podučevati godba na goslih, klavirja itd. Ali so pa to načela? Kaj naj potem ostane deželnim zborom? Morda naj samo pristavijo, da se smejo učiti tudi na flauto žvižgati? Potem bi šla deželna avtonomija pač res rakom žvižgat! (Veselost na desnici). Cela šolska postava je toraj protipostava, zato se pa nasvetuje resolucija zaradi njene premembe, in komur je ustava kaj mar, bode glasoval za to resolucijo. Govornik nadalje pojasnjuje posamezne določbe in omenja, da na Českem zlasti ne dopada §. 17, ki določuje učitev nemškega jezika po meščanskih šolah. §. 21 in §. 48 se ne upirajo; judovski ali brezverni učitelji gotovo ne morejo versko-nravno odgojevati katoliških otrok, kakor starši želé in ne bi bilo liberalno, ne bi bilo pravično, ko bi se po večini katoliškemu prebivalstvu odrekle katoliške šole. Duhovščina je narodna, zato so jim vzeli šole in jih izročili okrajnim glavarjem, toda čas je, šole ljudstvu nazaj dati. Živahna pohvala je na desnici donela govorniku, ki je sklenil z besedami sv. Avguština: V bistvenih rečeh edinost, v nebistvenih svobodnost, v vseh pa ljubezen.

Seja bila je potem o polu petih popoldne sklenjena in poslanci so šli iz zbornice, ne da bi se bil vresničil napovedani napad. Nekoliko pozneje so tudi policijski stražniki zapustili državnozborniško poslopje.

Avstrijsko pomožno društvo.

Za Bosno in Hercegovino pod pokroviteljstvom cesarske Visokosti svitlega nadvojvode Alberta na Dunaji Reichsrathstrasse št. 3.

Novo težko nalogo, ki pa se vendar ujema z izročili naše slavne vladarske rodovine, ima sedaj izvršiti naše cesarstvo, izvršiti po mirnem potu. Evropske velevlasti zbrane v Berolinskem kongresu l. 1878 so izročile našemu viteškemu cesarju z njegovimi narodi, da naj zasede in oskrbuje Bosno in Hercegovino trdno se nadejaje, da bode to nalogo častno izvršil. Kolikor teže je to delo, katero je monarhija prevzela, toliko večja je pa tudi dolžnost slehernemu pravemu rodoljubu, naj dela, kar moč, da se Bosna in Hercegovina, katero je posedla naša hrabra

armada, s krščansko omiko in upravo pridobi za Avstrijo. Vlada obeh polovic Habsburške monarhije je mogla že veliko izdati za vojno, ki zasede te dežele onstran naših prejšnjih meja in ki je tam pripravljena braniti našo lastno državo, prihodki teh dežel se morajo porabiti za vredjeno pravosodje in upravo in za najnujše gmotne potrebe. Da se pa ljudstvo tam, ki je ločeno po veri in narodnosti pridobi za pravo krščansko omiko in se privadi postavnemu sobivanju, ne zadostuje oborožena sila, ki se plačuje iz državnih dohodkov, ni zadosti, da se ustanove sodnije upravne oblasti in državne šole evropsko izurjene; viša krščanska omika se mora prinesiti v te kraje po naravi tu in tam bogato obdarjene, srca se morajo zopet pridobiti pri rodovih, ki so nekdanj odpadli od keršanstva, ali kateri so nezaupljivi postali, ker jih je stoletja tlačil tuji jarem. Pridobiti se morajo ta srca z močnodušnim zaupanjem, s pomočjo božjega nauka in z blagimi ljudskimi izgledi.

Vzvišena naloga, pri kateri mora sodelovati vsak avstrijski rodoljub je: da se podaje bratovska roka ljudstvu, katerega prihodnost je ozko zvezana z osodo Avstrije, da se skerbi za sredstva vzobraževanja v zasedenih deželah, da se ustanove naprave krščanskega usmiljenja, da se domače kršansko prebivalstvo duševno in npravno povzdigne in k nam privabi, pa tudi, da najdejo naši tam bivajoči vojaki vsaki čas pomoči, sveta in duhovne tolažbe, isto tako tudi drugi naselniki vsacega stanu tam središče in naslombe, na to mora delati vsak pravi rodoljub, a vsakemu se tudi prilika za to ponuja.

Gotovo nam je vsem v čislú blagostanje vseh prebivalcev v zasedenih deželah, bodi si, katerega koli rodu ali vere, vendar ali ni dolžnost rodoljubu, da se ozira najpred na korist tistega dela izmed stanovalcev, ki je v večini izmed avstrijskih ljudstev, — oboje namreč veže ena in tista vera — in so nam najbliži, in za sredstva vzobraževanja more pomoči dobiti le pri Avstriji? To prebivalstvo je že pred zasedanjem s zaupanjem in nadejo oziralo se v Avstrijo in je sočutje do Avstrije razodevalo, ne le med zasedanjem temveč tudi med zadnjim nemirrom.

Avstrijsko pomožno društvo za Bosno in Hercegovino ima namen, da skrbi in pospešuje vero, vzobraževanje in dela krščanskega usmiljenja pri tamošnjem katoliškem prebivalstvu; vse avstrijske rodoljube povabimo, da mnogobrojno pristopajo.

Vsled pravil, katere je potrdila cesarska vlada, osnovalo se je to društvo kot svetno rodoljubno društvo, pravico ima ustanoviti samostalne podružnice po vseh deželah, ki so zastopane v državnem zboru, ker se plačuje na leto najmanj po 1 gld. avst. velj., je mogoče, da se društvo zelo razširja. Ker je v statutih določeno, da ima centralni odbor razpolagati z društvenimi doneski v porazumljenji s škofi in z najvišjo upravo v zasedenih deželah, dano je s tem poročstvo, da bodo vsi v to poklicani sodelovali in da se bode denar po namenu obračal.

Naj bi se naše upanje vresničilo, da bi pristopilo mnogo rodoljubov iz vseh dežel, ki bi plačevali gotov, dasiravno mali donesek vsako leto, da bi tako moglo društvo mnogo koristnega učiniti, tako bode Bosna in Hercegovina, zoper katere se je toliko ugovarjalo, za vso Avstrijo v obilni blagoslov.

Toliko hrabrih sinov domovine je že tam

umrlo in naš najslavnejši vojskovodja je blagovolil sprejeti pokroviteljstvo in s tem odobril naše prizadevanje.

Na Dunaji mesca marcija 1883.

Za avstrijsko pomožno društvo za Bosno in Hercegovino:

Konstantin knez Czartoryski,
predsednik.

Alfred princ Lichtenstein, Anton grof Perger,
predsednikov namestnik. perovodja.

Pristopa se pod naslovom: An den österreichischen Hilfsverein für Bosnien und die Herzegovina I. Reichsrathstrasse Nr. 3. Wien.

Politični pregled.

V Ljubljani 16. aprila.

Avstrijske dežele.

„Südost. Post“ naravnost poroča, da bode Kranjski dež. zbor v drugi polovici maja razpuščen.

V Pragi so zasačili tajno zbirališče socialistov in zaprli 5 oseb. Najdli so orožja, streliva in socialističnih spisov.

Iz Budapešte. Osebe sumnjive umora grofa Majlatha zapletajo se sicer pri spravedanju v nasprotja, a obstali še niso ničesa.

Vnanje države.

Brez kulturne borbe moderna država ne sme biti. — Tako si menda misli nova srbska kraljevina, ki tudi v ti reči posnema modrne države. — Zarad malo važne stvari — namreč zarad davkarskih zadev je bil odstavljen bivši metropolit Mihael, ki je Srbom skoraj toliko, kakor katolikom rimski papež. Novega metropolita bi imeli voliti škofje v deželi, a ti so se branili. — Srbska vlada si vendar zna pomagati. Skupščina kmalo skuje novo postavo, in vsled te je bil voljen arhimandrit Mraović za metropolita. No, kdo ga bode posvetil? Tudi tukaj so si znali pomagati. — Svoje dni je starokatolika Reinke-a posvetil janzeniški škof v Utrechtu, pred nekaterimi dnevi je pa srbski metropolit v Karlovcih na Ogrskem v navzočnosti dveh drugih avstrijskih razkolniških škofov posvetil Mraoviča. Srbska vlada ima sedaj metropolita, in bode imela tudi druge škofe, ker stare po vrsti odstavlja, in po istem potu nove voli. No dosihmal gre vse gladko? Kaj pa sedaj?

Kaj poreče srbski narod na to. Bode li pripoznal za prave crkvene poglavarje vladike mu tako vsiljene? — V Srbiji se jim mrzi nad vsem, kar pride iz Ogrskega. A sedaj je pa prišel crkveni glavar iz Švabskega, ko so sicer tako rahločutni zoper vsak vpliv tujcev. — Postrežljivost Ogrske vlade lahko britek sad prinese, in očitalo se bode ministrstvu unanjih poslov, da se vtikuje v notranje zadeve tujih držav. Na Srbskem bode pa to krepko orodje nezadovoljni stranki — Koliko bridkega sadu pa rodi združenje svetne in duhovske oblasti v jedni roki, bi se lahko mala Srbija od mogočne Rusije učila, a kdor ima oblast v rokah, si misli, da vse sme storiti, kakor v Srbiji ministrstvo Piročanac.

Iz Petrograda. Za venčanje pripravljajo dan na dan vse potrebno. Državna znamenja so že prepeljali iz Petrograda v Moskvo. Dan venčanja še ni gotov, brž ko ne bode 3. teden v maju, v nedeljo. Po venčanju se misli cesarski dvor z vladarskimi gosti umakniti za nekaj dni v Carskoje selo.

Na Ruskem pripravljajo vse za venčanje, a v Petrogradu se pravda zoper so-

cialiste nadaljuje. Policija v Moskvi je zvedla za tajno posvetovanje nihilistov. Ko je policija in žandarmerija za to zvedila, šli so po zborovalce v dotično hišo, a nihilisti so se močno branili, vendar so jih nekaj vjeli.

Iz Rima 12. aprila. V seji starešinstva je govoril minister unanijh poslov Mancini o unanji politiki. Zahvaljeval se je starešinam, da so odobrili prijateljske razmere Italije do Nemške in Avstro-Ogerske; te prijateljske razmere se uže razodevajo v tem, da so te tri vlasti ene misli v glavnih vprašanjih, in da vpliv Italije v Evropi rase. — V svojem govoru v zbornici je ponavljal samo to, kar je avstrijski minister unanijh poslov v delegacijah v Pešti povedal, da ima združevanje Italije, Nemčije in Avstro-Ogerske le miroljubno prizadevanje. Pri tem ostaja in to tudi potrjuje povsem. Velicega pomena je to, da Italija ni osamljena. Italija ni imela sovražnih namenov do Francije. Naša prijaznost do Francoskega se da vsekako strniti z našimi koristmi, katere hočemo varovati, a ubraniti hočemo, da ne nastane še večje neporazumljenje vsled dovršenih dejanj. Italija ne more gledati mirnim očesom, ako hoče kak narod tako politikovati, da zadobi oblast v srednjem morji. Pomorska oblast bi se sama ukončala, ako bi hotla drugače gospodariti. Zastran tuneškega vprašanja smo se pogajali s Francosko. Zadeva zaradi mesta „Sfaks“ je naravna, gre samo še za kapitulacije. Pričakujemo pojasnila, kakor je Francosko obljubilo. — Ker se obravnave še vrše, ne more zaradi Tuniza ničesa predlagati.

Vstaja je na otoku Haiti v Zahodni Indiji, ker vladajo murini. Mesto Miagane so vstajniki vzeli, in ljudje so večidel z njimi se pobratili. Do 29. p. m. vladna vojna ni mesta napadla. Pripoveduje se, da je bivši predsednik ljudovlade, Baez, umrl v Mayaguez-u.

V Tonkinu so se Francozje že spoprijeli z domačimi. Konec februarja je prišel vapor „Corrèze“ in prinesel novih moči, to je prebivalstvo vznemirilo. Skušali so zagrabitirokav reki, ki pelje v Hanoi, vhod v reko varuje trdnjava delle Namdinh. Poveljnik Rivière je tedaj zavarovati promet zasedel trdnjavo 27. sušca in zasedel tudi posicijo Honghaj v zalivu Along. Zastopovalec Francoski na dvoru v Hue je vsled tega zapustil dvor in z vsem osebvtvom prišel v Saigon.

Angleško. Dinamit-Bill (postava zaradi eksplozivnih tvarin) je potrjena. Daily-News pravi, da postava ne bode segala nazaj.

Bradlaugh, to je tisti poslanec, ki ni hotel priseči v zbornici, a vendar k sejam prihajal, je bil pri prvi sodnji obsojen, da ima plačati 500 liber strlg. za vsako sejo, pri kateri je bil navzoč. Gorenja zbornica je to sodbo ovrгла in njegov tožnik je obsojen, da plača sodne stroške, katerih bode več tisoč liber strlg. — Angleški časopisi govoré o trojcati zvezi med Nemčijo, Avstro-Ogersko in Italijansko ter pravijo, zveza je nepotrebna, ker nihče ne žuga Italiji, s to zvezo prevzame Italija težkih dolžnost. (Anglež bi rad sam gospodaril po sredozemskem morji, na poti mu je Talijan in Francoz.)

Iz Dublina. Porotna sodba je spoznala Jožefa Bradija krivega umora Burke-ta ter ga obsodila k smrti.

Prenk-Bib-Doda še enkrat. Angleška ni zadovoljna z kandidatu roga kneza, on sam tudi nikakor ne hrepeni po časti gubernatorjev v Libanu, tedaj ne bode iz tega

nič. Tudi dva druga sta se zahvalila za to čast, Turčija ima pripravljene pa druge, katere hoče nasvetovati pri zborovanji poslancev.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 14. aprila. (Zarota zoper desnico državnega zbora.) Telegrafiral sem Vam, da je policiji v roke prišla listnica z naznanilom, da pri posvetovanji šolske postave desnici žuga nevarnost, ker nameravajo nekteri poslušalci dinamitne patrone vreči med poslance. Prepričani smo, da bi nekteri zagrizeni liberalci in prostomavtarji s šolsko postavo kaj radi zatrti tudi vse konservativne in katoliške poslance, vendar pa omenjena novica v zbornici ni zbudila nobenega strahu in se vsem dozdeva le neslana burka. Gospod predsednik dr. Smolka sestavil je v svoji šaljivosti celo posebni red, kako naj se med šolsko obravnavo poslanci razdelé po sedežih, češ, da mora skrbeti za varnost poslancev. Na ministerske sedeže se imajo sesti: Schöffel (za deželno brambo), Suess Edvard (za uk in bogočastje), Chlumecky (za kupčijstvo), dr. Herbst (za ministersko predsedništvo), Kulačkovski (za Poljsko), Tausche (za poljedelstvo), dr. Sturm (za pravstvo), Neuwirth (za denarstvo). Sedanji gg. ministri pa se vsedejo na sedeže ravno kar imenovanih gospodov. Dalje naj se vsedejo: Carneri k Hausnerju, Tomašček k Zeithammerju, dr. Beer k Kvičalu, Auspitz med kneza Lichtensteina, dr. Jaques k dekanu Pflügelnu, dr. Weitlof k Lienbacherju, Mor med Vošnjaka in Tonklija, dr. Hoffer med Oelza in Thurnhera, dr. Kopp med Vašatija in Skopalika, itd. v takem redu, da se poleg vsacega desniškega poslanca vsede levičar, ki zanj najmanj mara. Za samega sebe, pravi g. predsednik, ne najde primerne zamenje zato bode ostal na svojem sedežu. G. ministerski predsednik pa sodi, da bi to ne bilo prav varno, ter k omenjenemu redu dostavlja, da se ima na predsednikov sedež vvesti — Schönerer. Poslanecem, pravim, se to žuganje dozdeva neslana burka, policijo pa vendarle skrbi, da bi se kaj ne zgodilo, ter je danes že ob devetih poslala oddelek policajev v zbornico, da zabranijo kako nerodnost. Ta previdnost se ji zdi tem potrebnejša, ker je dr. Smolka danes jutraj dobil drugo pismo, v katerem se poslanecem žuga. Zagrizenost liberalcev se je razodevala že pri večjih prilikah in ranjki Krženovič je enkrat v zbornici rekel, da slovanski poslanci na Dunaji živé skoraj v enakih razmerah, kakor da bi živeli v sovražni deželi. Previdnost policije sicer ni odveč, vendar pa mislimo, da je vse to le prazen strah.

Z Dunaja 13. aprila. (Državni zbor) je danes rešil postavo o česko-moravski poprečni železnici. Razgovor je bil tudi danes jako živahen, pa je zadeval zgolj pravno stran 9. člena. V tem členu se namreč določuje, da bode smela nova železnica nekoliko voziti tudi po že obstoječi železnici, in ji ne bode treba poleg nje delati posebne proge. Se ve da jo bode morala za to odškodovati. Eni so trdili, da se kaj tacega že obstoječim železnicam ne more zaukazovati, eni pa so dokazovali, da se železnice tega ne morejo in ne smejo braniti. Po dolgi obravnavi, ktere so se vdeležili Tomašček in Weeber, za nasprotno trditev, vladna zastopnika Wittek in Steinbach ter poročevalec Hladik

pa za člen deveti, bila je postava sprejeta brez premembe. Jutri bo tretje branje, in ni dvoma, da bode obveljala, ker bodo za njo glasovali tudi nemško-česki poslanci.

Deželno-brambovski minister je danes odgovoril na interpelacijo, zakaj so k nabiranju vojaških novincev v nekterih deželah klicali tudi fante IV. razreda? G. minister se je skliceval na postavne določbe, ter je naznanil, da je po poprečnem številu zadnjih treh let potrebnemu številu primanjkovalo: na Kranjskem $5\frac{7}{13}$, na Solnograškem $5\frac{9}{13}$, na Štajarskem $7\frac{6}{10}$, na Koroškem $8\frac{3}{11}$, na Gališkem $10\frac{9}{10}$ odstotkov. Na Kranjskem je toraj primanjkovalo najmanj mož in ko bi bile v ta namen osnovane mešane komisije že tri leta poslovale, bi se bilo gotovo to število znižalo pod 4 odstotke in bi ne bilo treba segati po IV. razredu. Sicer pa je g. minister zagotovil, da se bodo novinci odselej nabirali po takih zdravniških pravilih, da ne bode treba klicati še IV. razreda. — Kupčijski minister je odgovoril dalje na interpelacijo Nabergojovo zastran italijanskih ribčev, ki po naših pomorskih pokrajinah lové ribe. Vlada bode skušala reč vravnati pri novi ribčarski postavi. Jutri se prične obravnavati šolske postave. Desnica je zastran večine v skrbi, ker se še ne ve, koliko se jih bode odtegnilo glasovanju.

Z Dunaja, 14. aprila. (Študirani pobalini.) Unidan je vseučiliško starešinstvo dunajsko višjo šolo prepovedalo vseučilišnikoma, kista se posebno pregrešila pri Wagnerjevemu komersu. Rektor magnifikus dr. Maasen se je zaradi tega hudo zameril vseučilišnikom, in ko je prišel 12. t. m. v šolo, da bi pričel razlaganje cerkvenega prava, jeli so študentje, kterih se je bilo zbralo okoli 500 tako ropotati in kričati, da je bilo joj. Pa profesor Maasen se tega ni ustrašil; odločno je razsajalcem naznanil, da sam za se je prizanesljiv in popustljiv, da pa ne odjenja, kadar mu je treba braniti svojo čast in dolžnost. Nekteri so sicer med temi besedami še nekoliko zaropotali, večina pa je menda prišla k spoznanju, da je tako ravnanje neumno in nedostojno, ter se je pobrala iz sobe, kjer jih je ostalo le malo, da so poslušali razlaganje profesorjevo. Tukajšnji listi grajajo to pobalinsko demonstracijo nemških vseučilišnikov, ki si bodo s takim obnašanjem pridobili jako malo slave.

Iz Gorice, 13. aprila. († Monsgr. Štefan Kocijančič.) Nekaj let sem smo Slovenci prav posebno nesrečni: mož za možem zapuščal nas v dobi sedajni, v kateri bi jih prav zelo potrebovali. — Koliko rodoljubov, pesnikov, pisateljev zakopali smo v primerno kratkem času! Zapustil nas je pred vsem naš oče vitez Bleiweis nepozabljivega spomina. — Korošci plakajo za Janežičem — Štajarci za dr. Kočvarjem. Ni dolgo kar smo plakali po izvrstnem šolskem nadzorniku Šolarji — in že nam je nemila smrt vzela profesorja Stefana Kocijančiča.

Štefan Kocijančič rodil se je 25. decembra 1818. leta v trgu Vipavi na Kranjskem. Gimnazijo slusal je v Gorici, kjer je bil tudi 26. decembra 1841. leta posvečen v duhovnika. Kaplanoval je par let v Ločniku pod Gorico, od kodar so ga 1845. leta poklicali za profesorja v semenišče. — Januaria 1. l. imenovali so ga rektorja v centralnem semenišči goriškem; toda žalibog to čast je užival prav malo časa, kajti 10. t. m. izročili smo ga hladni zemlji.

S svojo vztrajno marljivostjo — saj ga

je tudi mrtvud zadel v biblioteki čitajočega — pridobil si je nenavadne vednosti na polji jezikoslovskem, osobito pa je bil v jezikih orijentalnih prava auctoriteta. Temeljito poznava je tudi vse slovanske, grmanske in romanske jezike. Veščak je bil v povesti domači, slovenski in svetovni.

Ranjki je bil tudi poznat slovensk pisatelj. — Kteri Slovenec še ni imel v rokah „Kristusovega življenja in smrti?“ dela, ki ga je preložil na slovenski Kocijančič. — Vdomačil je mične povesti „Fr. Soave“ itd. Mnogo spisov njegovih raztresenih je po „Besedniku“, „Kresu“ in drugih listih slovenskih. V jeziku latinskem pisal je mnogo v „Folium periodicum“ goriški in tržaški. — O priliki, ko je monsr. Glavina postal škof poreški izdal je krasno spominsko knjižico v hebrejskem, latinskem in slovenskem jeziku, prav tako tudi, ko je uprav letos monsr. dr. Zorn odšel pastirovat v Poreč.

Kot profesor je več sto duhovnikom po Goriškem, Krasu, Istri in pa tudi po Kranjskem gotovo v najboljšem spominu. — Pri poučevanju imel je kaj srečno, ob enem prijetno metodo.

Razlagal je sv. pismo popolnem na podlagi lastnih študij — razumljivo in zanimivo; njegovega tolmačenja ni ti mogel nadomestiti niti najboljši komentar. Kot profesor bil je čudovito vesten do zadnjega dneva. Najrajši bival je ali v biblioteki — bil je bibliotekar semeniški — ali pa v svoji sobici med debelimi folianti.

V vsakdanjem življenji bil je kaj ljubezniv društvenik; vselej in vedno imel je pripravljeno kako dovtipno besedo. Ranjki prof. Kocijančič in še živeči stolni vikarij č. g. Pirč bila sta o svojem času jedina zavedna rodoljuba v Gorici. — Napredka slovenskega se je zelo veselil, vendar pa je bil sovražen prenapetemu čiščenju jezika našega. Prepušča je natančno biografijo spretnemu peresu, željim, da bi Slovenci dolgo ohranili v svojem spominu blazega ranjcega.

Domače novice.

V Ljubljani 17. aprila.

(K dopolnilnim volitvam III. razreda) je prišlo 147 volilcev in dobil je dr. Drč 145 g. Klein 144 glasov.

(Tehnično društvo v Ljubljani za Kranjsko.) Vsled § 10 potrjenih društvenih pravil so bili izvoljeni v seji društvenega vodstva naslednji opravniki gg. prvosednik: profesor Emil Ziačovski; njemu namestnik načelnik prog c. k. ravnateljstva za železnični promet, Alfred Blüthgen; tajnik: c. k. stavbni svetovalec France Potočnik, njemu namestnik: inženir Rihard Handl; društven tajnik: inženir Vitschl, njemu namestnik, stavbni pristav Anton Schwab; knjigar: profesor Senekovič, namestnik njemu inženir Jožef Tomek; ekonom: mestni inženir Adolf Wagner. Društvo ima sedaj 60 pravih, in 8 podpornih udov.

(Baron Taufferer) se je odpeljal na Dunaj, da v državnem zboru glasuje zoper šolsko postavu, dasiravno je še ves potr od mrtuda in suknje ne more obleči ter roko nosi v zanjki, nogo pa poteguje za seboj. Marljivost nasprotnikov šolske postave pač osramotuje desniške poslance, ki jih je treba s silo klicati in spravljati na Dunaj.

(Kolodvor Rudolfove železnice) se bode baje opustil, ter bode ves promet ljudi in blaga

ako moč že s 1. majem na kolodvoru južne železnice.

(Koncesioniran posredovalen zavod) za zasebna opravila in naznanila v Ljubljani v Gosposkih ulicah št. 7 (pritlično) ima gosp. Florijan Rogel že od dne 11. aprila t. l.

Telegrami „Slovenca.“

Z Dunaja, 16. aprila. Danes so govorili zoper šolsko postavu Rechbauer, Tomašček, Promber in Carneri, za njo pa Ozarkiev, Schönerer in Oberndorfer. Minister Konrad govori jutri, potem pa bo sklep splošnje razprave. Klub levičarjev je sklenil, da smejo pri §. 21. gledé polajšav pri obiskovanji šol njegovi udje slobodno glasovati. Policija prišla je zaradi varnosti tudi danes v zbornico. Velika nevolja je na desnici zoper poslance tržaške, ki hočejo glasovati zoper šolsko postavu. Vsled tega je še dvomljivo, ali bode večina Trstu storila ljubav, da bo glasovala za železnico iz Trsta v Hrpelje. — Jacques je poklical žurnalista Konšega na Dunaj, da se z njim posvetuje, kako bi odgovoril na drugo pismo g. deželnega predsednika kranjskega.

Razne reči.

— „Gratz. Zeitung“ pove, da so svitli cesar dali za razširjenje šole pri sv. Križu poleg Ljutomera 100 gl.

— C. g. Franc Sedej, katehet pri nunah je imenovan začasni profesor bogoslovja namesto r. Stef. Kocijančiča.

— Službe razpisane. V prislilni delavnici služba ravnatelja. 1200 gl., stanovanje, odstotke pri fabriškem delu in petletne doklade po 200 gl., ki se v pokojnino ne računajo; do 15. maja t. l. pri kranjskem deželnem odboru.

Za ranocelnika v Krškem. Plače 200 gl. Prošnje do 20. aprila t. l. pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Krškem.

Za notarja na Vrhniki. Prošnje v 4 tednih pri zbornici notarjev (Notariatskammer) v Ljubljani.

Za sodnijskega slugo v Črnomlju l. p. 250 gl. s pravico pomikanja v viši plačilni razred 300 gl. 25 odstotkov aktivne doklade in pravico do službene obleke. Prošnje do 10. maja t. l.

— Umrli je svitla nadvojvoda Marija Antoinete, opatisa v c. kr. Terezinem gospejnem zavodu v Pragi, v Cannes na Francoskem, kamor se je šla zdraviti. Pokojna je bila edin otrok c. kr. Visokosti nadvojvoda Ferdinanda Toskanskega in nadvojvodine Ane Marije, kraljeve princesinje Saksonske in rojena l. 1858 in l. 1880 umeščena za opatico v Pragi.

— Iz Cerknice se nam piše, da je bivši župan g. Milavec podal se bil te dni v Istro vino kupovat. Domu grede se ustavi v Trstu in najame po dovršenih opravilih fiakarja, da bi se peljal na kolodvor. Med potjo pa se konj splaši, Milavec pade z voza ter si razbije črepino. Nesli so ga nezavednega v bolnišnico, kjer je 13. t. m. zjutraj umrl. Vedno in vedno se potrjujejo besede Učeničeve: Ne veste ne ure ne dneva!

— Z električno lučjo se bode letos o Binkostih jama v Postojni razsvetljevala.

— V Parizu je umrl sloveči katoliški vrednik, Ludevit Veuillot. Sv. Oče so mu po telegrafu podelili papežev blagoslov za smrtno uro. Kedar mogoče, kaj več o njemu, ker vreden je, da ga poznajo tudi Slovenci.

— Sponga. Pet celih dni je bival Sponga v Požunu, in se je potikal po krčmah in raz-

vpitih hišah. Po dnevu pa se je s fiakerjem vozil. Njegove rane niso smrtne, zaslišali so ga več ur. On je povedal, da je Sponga, tudi obstal, da pozna Berecz-a, Pitely-a in Javor-a, vendar določno taji sodeleževanje pri umoru, ter pravi, da je v Peštu pri ravnatelju zasebne bolnišnice norih 750 gl. ukra-del. — Pri njem so najdlj listnico z 52 gl. sklenico s strupom, uro in nekatere drobnine. — Dokler je bil v Peštu, je bival v dobro obiskovani krčmi. Na Dunaji je bil od 1 do 7 aprila, ko je videl, da ga povsod zasledujejo, se je peljal na lojtrah iz Dunaja v Požun. Tam je obiskal hiše nesramnosti, a spoznali so ga in policiji ovadili, odmaknil se je bil ravno iz hiše, kar ga na ulicah dohiti pravica, ko je videl, da ne more uiti se je v obraz vstrelil, a kroglo so odpravili in mislijo, da ga ohranijo za — vešala.

Eksekutivne dražbe.

20. aprila. 3. e. drž. pos. Anton Česnik iz Palčja 2065 gl. Postojna, 3. eks. dražba zemljišča neza Dormiš iz Paku 5140 gl. Vrhnika. 3. e. drž. Primož Kovač iz Paku 6055 gl. Vrhnika. 1. e. drž. pos. dedičev Ernestine in Franceta Vladika i. dr. iz Graca 2704 gl. pod Ponovič Urb št. 195. Litija. 1. e. drž. njive Franceta in Ursule Turk iz Šent-Mihela 600 gl. Rudolfovo. 1. e. drž. pos. hiše Janeza Sekula iz Rudolfovega 335 gl. Rudolfovo.

Umrli so:

11. aprila. Anton Toni, kajzerjev sin, 7 let, Illova, koze — Melbior Živic, dninarjev sin, 4 mesce, Kurja vas št. 13, božjast. — Ana Bruner, zasebnica, 18 1/2 leta, veliki trg 17, pljč. tuberkuloza. — Hedvik Kotlovich, nadpaznikova hči 22 mesec., cesta na grad št. 10, božjast. — Ana Rieder, posestnica, 68 let, gled. ulice št. 5, bolezen v glavi.

12. aprila. Rudolf Svetlin, barvomaz. sin, Poljanska cesta, sušica. — Balbina Trampuš, sladčicarjeva hči, 2 let, stari trg št. 13, bronhitis. — Apolonija Urbas, delavka, 83 let, Kravja dolina št. 11, pljč. bolezen.

Razpis.

Izvrševalni odsek za ozališave pri spremembi svetlega cesarja potrebuje 300 (tristo) popolnoma ravnih 15 meter visocih tudi pri vršicu 3—10 centimetrov debelih jelkovic ali smrekovicah (mlajev). Zadnji čas do 10. maja morajo biti v Ljubljani. Ko jih prevzame ud izvrševalnega odseka, izplačajo se takoj pri tukajšnji mestni kasi.

Kdor hoče to prevzeti, naj pošlje pismene, pravilno kolekovane in zapečatene ponudbe do sabote 21. aprila t. l. 11. dopoldne mestnemu stavbnemu uradu (Stadtbaudamt), ter naj pove, hoče li oddati vseh 300 mlajev ali pa le nekaj (po partijah), vendar od enega podvzetnika se manj ne vzame nego 50 mlajev, in tako se imajo glasiti ponudbe.

Izvrševalni odsek za ozališave.

V Ljubljani 12. aprila 1883.

Prodaja ur na obroke.

Proti 12mesečnim obrokom prodajamo zlate in srebrne ure vsake baže remontoir, na mahalo, za dvorane in sobe; potem francoske in amerikske z muziko ali brez nje; kakor tudi brilantne in zlate prstane, medaile, križe in druge reči.

Naročeno pošiljamo vsakemu, da le prvi obrok plača.

Če kdo doda 20 kr. v pisemskih markah, mu pošljemo Album s podobami za izbero.

Naslov: Uhren- und Goldwaaren-Allianz, Wien, I. Hafnersteig št. 3.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.